

Методичні рекомендації
«Організація, планування, контроль
роботи групи продовженого дня»

Правильно організована робота в групі продовженого дня (далі ГПД) дає можливість гармонійно об'єднати навчання і виховання учнів. Необхідно здійснювати диференційований підхід до навчально-виховного процесу, особливо якщо це різновікова група.

Запропоновані рекомендації містять поради щодо організації планування, контролю та керівництва в роботі ГПД.

Організація роботи ГПД

1. Окреме *приміщення*. Якщо немає окремого приміщення, бажано виділити найпросторіший світлий клас, який відповідає санітарно-гігієнічним нормам.
2. *Меблі* добирають відповідно до зросту дітей. Допустима перестановка меблів з урахування психологічного розвантаження дітей. В кінці дня клас набуває звичайного вигляду.
3. *Куточок відпочинку* необхідно обладнати килимом, пуфами, де діти могли б відпочивати та гратись іграшками. Іграшки повинні зберігатись у естетично оформлених коробках.
4. *Книжковий куточок*. Виділяється поличка в шафі(або окремо). Книжки розміщуються за тематикою, на них (разом з дітьми) складають каталог. Тут знаходяться дитячі газети, журнали, приладдя для ремонту книг. Відповідно до плану виховної роботи в куточку оформляються короткотривалі тематичні виставки з питань екології, гігієни, знаменних дат.
5. *Куточок природи* може містити кімнатні рослини різних видів, акваріум, інвентар для догляду. Догляд здійснюють діти під керівництвом вихователя. Бажано вести щоденник спостережень за погодою, природними явищами.
6. *Куточок художньої та театралізованої діяльності* – з атрибутами, реквізитами, фрагментами костюмів, дитячими музичними інструментами.
7. *Куточок гігієни* повинен містити мило, рушники індивідуальні або паперові, туалетний папір, щітки для одягу, аптечка (у вихователя).
8. *Інформативний куточок групи* вміщує список учнів ГПД з дорученнями, режим дня, розклад занять, гуртків, секцій, поздоровлення.

Орієнтований перелік обладнання для груп продовженого дня.

1. Спортивне обладнання

- скакалки короткі – 15-20 шт.
- скакалки довгі – 3-5 шт.
- обручі – 10-15 шт.
- бадмінтон – 5-10 шт.
- кеглі – 2-3 шт.
- городки – 3-4 шт.
- м'ячі набивні – 5-10 шт.
- кільцекиди – 5-10 шт.
- серсо.

2. Ігри та іграшки

- театри різні: бібабо, іграшковий, пальчиковий, тіньовий, настільний (можуть бути саморобні), фрагменти костюмів, маски;
- конструктори різні (металеві, дерев'яні, будівельні, пластмасові);
- атрибути для сюжетно-рольових ігор (всі атрибути можуть бути саморобні);
- настільні ігри: різні види лото, доміно, розрізних картинок, настільно-друкованої ігри, головоломки, розвивальні ігри тощо.

3. Література

- комплекти підручників;
- словники (орфографічні, тлумачні, російсько-українські, іншомовних слів та ін.);
- картинки і картки з розвитку мови;
- художня література відповідно до віку учнів;
- дитячі газети і журнали (підшивки);
- приладдя для ремонту книжок (клей, папір, скотч, пензлі, ножиці).

4. Обладнання для самостійної художньої діяльності

- для малювання: фарби, пензлі, олівці, фломастери, крейда кольорова, папір білий, кольоровий різного розміру, підкладки, банки для води, серветки, трафарети;
- для аплікації: ножиці з тупими кінцями, папір різний, пензлі, клей, підкладки;
- для шиття, в'язання: голки, спиці (зберігаються у вчителя), нитки різні, клаптики тканини, малюнки для вишивання, п'яльця;
- для ліплення: дощечки, пластилін, стеки, серветки;
- для ручної праці: викидний матеріал – коробки, пляшки пластмасові, поролон, дрiт; природний матеріал – засушені квіти, листя, шишки, жолуді, каштани.

Режим дня

Режим дня обговорюється на педраді, затверджується директором школи.

Диференційований підхід до складання режиму дня враховує вікові і індивідуальні особливості організму учнів, передбачає чергування всіх видів діяльності, перебування на свіжому повітрі не менше 3-3,5 годин.

Перша частина режиму стабільна: обід, прогулянка, самопідготовка. Друга – гнучка, рухлива: виховні заходи, спортивні години, діяльність за інтересами тощо.

Деякі труднощі виникають при складанні режиму дня різновікових груп: навчальні заняття закінчуються неодноразово, на самопідготовку відводиться різний термін. Отже, вихователь разом з вчителями і лікарем повинні ретельно продумати, як збирати дітей так, щоб ті, у кого заняття закінчуються раніше, були зайняті корисною діяльністю, а не просто чекали тих, хто ще на заняттях. Так само і при самопідготовці: першокласників після приготування уроків потрібно залучити до такої діяльності, щоб вони не заважали іншим і водночас відпочили від розумової праці. В цей час плануються малорухливі, сюжетно-рольові ігри, заняття на тренажерах.

Прогулянку можна поєднувати з екскурсією, виховною годиною, але не слід перевантажувати дітей інформацією. Доцільними є пішохідні переходи, але маршрути мають бути заздалегідь підготовлені, із врахуванням дальності, навантаження на дітей, пізнавальної і виховної мети, правил безпеки. Під час пішохідних переходів учні ведуть спостереження, знайомляться з різними об'єктами, збирають природний матеріал для поробок, грають у рухливі ігри.

Навчально-виховна робота

Вихователь складає перспективний план на півріччя, коротку характеристику колективу групи, відображає організаційну роботу в плані. У розділ організаційної роботи включаються такі питання: знайомство з учнями та вивчення їхніх особових справ, з'ясування стану здоров'я, бесіди з психологом, батьками, лікарем.

Також планується участь ГПД в загальношкільних заходах. Тобто, перспективний план відображає розвиток дитячого колективу групи, допомагає здійснювати системний підхід до виховання. Плани вихователя обов'язково узгоджуються з перспективним планом роботи школи і мають відповідати темі, над якою працює школа, а також доповнювати плани вчителів початкових класів та рекомендації ШМО вчителів початкових класів.

Особливу увагу слід приділити формуванню у школярів стійких навичок здорового способу життя: профілактиці виникнення шкідливих звичок; патріотичне і громадське виховання, зміцнення моральних засад, розвиток духовності, розвиток творчих здібностей дітей.

Виховні години слід проводити у різних формах, які передбачають активну участь самих учнів: брейн-ринги, вікторини, фестивалі, конкурси, зустрічі з цікавими людьми.

Цінним при плануванні є розвивальні ігри на прогулянці, свято-прогулянка; вікторина-прогулянка, конкурс-прогулянка, самопідготовка, сюжетно-рольова прогулянка.

Облік учнів ГПД

Вихователь веде спеціальний журнал встановленої форми, де відмічаються відсутні, міститься інформація про учня та його батьків, здійснюються записи про проведені заняття.

Контроль і керівництво роботою ГПД

1. **Зарахування** до групи продовженого дня (а також відрахування) відбувається за наказом директора навчального закладу на підставі заяви батьків або осіб, які їх замінюють та рішення педагогічної ради. Заяви приймаються, як правило, до 5 вересня поточного навчального року. Згідно із заявою батьків дозволено відпускати дітей додому в зручний для батьків час. Під час канікул групи працюють для тих дітей, які цього потребують.
2. **Комплектування груп:**
  - з учнів одного класу (клас-група);
  - з учнів двох або декількох паралельних класів (збірна група);
  - з учнів різних класів (різновікова група).
3. **Контроль і керівництво роботою ГПД**
  - а) Накази по роботі ГПД.
  - б) Обговорення проблем ГПД на засіданнях педради, метод ради, нарадах.
  - в) Здійснення внутрішнього шкільного контролю різноманітними формами і методами.
  - г) Функціональні обов'язки вихователя ГПД.